La persistència de l'error

Albert Rico

Telenotícies vespre: un enviat al peatge de Martorell, jove, d'uns vint-i-tants anys, ens comunica que la circulació és fluida, i aproximadament diu que els cotxes passen ràpidament per les *guixetes*.

La paraula *guixeta*, del francès *guichette*, devia ser posada en circulació pels anys vint, per evitar el castellanisme *taquilla*. Tanmateix, els diccionaris no la van acceptar mai (no surt ni al vell Labernia) i des de la primera edició, de l'any 1932, el vell Fabra inclou la paraula *taquilla*, i derivats (*taquiller, -a, taquillatge*), a les seves columnes.

Però l'atracció de la *guixeta* ha continuat sent, i encara és, molt forta, potser irresistible. Com pot ser que un xitxarel·lo que s'ha educat segurament en català, que treballa en un mitjà de comunicació català i que s'expressa en català, continuï dient *guixeta* en comptes de *taquilla*?

Repassem algunes possibles explicacions.

1. Poques lectures en català. Un lector habitual en la nostra llengua s'ha topat més d'una vegada amb la paraula *taquilla*, i potser amb els seus derivats. En canvi, difícilment es toparà amb la paraula *guixeta*, si no és que li ha passat per alt a algun corrector (humà o mecànic), cosa improbable, sobretot en el segon cas.
2. Incompetència. No exclou l'anterior. El pretès "professional" és d'aquells que han anat aprovant les assignatures a empentes i rodolons. És un producte Logse. Aleshores, segurament, la *guixeta* és un disbarat menor.
3. Poca seguretat en el coneixement de la llengua. Tampoc no exclou les anteriors. S'ha dit que en els temps heroics, els catalans que volien "parlar bé" evitaven les paraules que sonaven igual en castellà –com a mesura de prudència. Eren els temps del "Manquen cinc minuts per a les tres". El nostre protagonista és un noi que s'hi esforça, que vol quedar bé. Rebutja *taquilla* perquè li sona castellà.

Tot plegat, hi ha alguna cosa que grinyola quan, en un mitjà de comunicació en català, en una hora de màxima audiència, un professional educat en català persisteix en un error que hauria d'haver estat evitat des de fa dècades.